

Vindkraft i Nordanstigs kommun, Tillägg till Översiktsplan 2004, Samrådshandling 2009 07 01

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Samrådshandlingar har skickats ut för samråd under tiden fr.o.m. den 1 juli t.o.m. den 15 september 2009.

Ett allmänt **samrådsmöte** hölls i församlingshemmet den 2 sept 2009, 26 personer deltog på mötet.

Sven Åke Eriksson Inledde mötet.

Sam Sandström redogjorde för vad en översiktsplan är och hur viktig den är för kommunens framtid.

Sam och Pär Norberg gick översiktligt igenom handlingarna och redogjorde för hur samrådshandlingen är upplagd.

Frågeställningar som kom upp:

Kommer fastighetspriserna att sjunka och får vi då någon ersättning?

Finns det risk för utflyttning från kommunen?

Kommer möjligheterna för att folk flyttar hit att minska?

Hur mycket påverkar ljudet? Kommer vi att störas av ljud från vindkraftsanläggningar. Vilka ljud nivåer gäller?

Kommer vi att störas av ljud 1,5 km från verken?

Hur mycket låter 40 dB(a)?

Varför har man överhuvudtaget tagit fram alternativ som stör andra?

Varför är gränserna på riksintresse områdena utformade som de är?

Vilken ersättning får markägarna och varför är det bara de som ersätts?

Vad är det för fel att markägare får tjäna pengar på sina marker?

Vilka är ägare av vindkraftverken?

Hur sker ljud kontroller av gränsvärden?

Vad kostar ett vindkraftverk att upprätta?

Varför planeras vindkraftverk på ett avstånd på närmare än 1,5 – 3,5 km till bebyggelse?

Varför bygger man inte vindkraftverk i fjällen?

Synpunkter från deltagare:

Nordanstigs kommun kan sluta drömma om en utveckling av turismen om en stor utbyggnad av vindkraftverk sker i kommunen.

Inkomster till markägare ger även inkomster till kommunen via skatter.

Vi vill inte bo på en plats där det finns störande ljud. Vi bor här för att det är tyst och fridfullt annars skulle vi valt en annan plats att bo på.

Samrådsinformation hölls även vid Miljö och Energi Mässan Bergsjö 2009-09-12

Vid mässan hade kommunen en monter med samrådsmaterial och kartor tillgängliga. Montern var bemannad under tiden 10.00 – 17.00 av; Arkitekt Sam Sandström, Miljöhandläggare Pär Norberg, Miljöskyddsinspektör Mats Axbrink, samt Miljö och hälsoskyddschef Uno Norberg.

Syftet med närvaron på mässan var att nå ut till så många som möjligt med information och uppmana till att yttra sig i frågan.

Mässan besöktes av ungefär 3500 personer och frågeställningarna till personalen var många. Vid montern togs även emot skriftliga yttranden och synpunkter som finns redovisade i samrådshandlingarna.

Närvarande vid mässan med egna montrar fanns även vindkraftsbolagen Eolus-vind AB och Nordex Sverige AB

Synpunkter och yttranden var i stort likartade med de synpunkter som inkom under samrådsträffen på Bergsjö församlingshem 2009-09-02.

SAMMANFATTNING AV INKOMNA SKRIFTLIGA SYNPUNKTER:**1. Länsstyrelsen Gävleborg, Samhällsutvecklingsenheten, 14 september 2009**

Översiktsplaneförslaget har varit på samråd till den 15 september 2009. Planförslaget utgör ett tematiskt tillägg till översiktsplanen och behandlar vindkraften, ett allmänt intresse som inte behandlats i tidigare översiktsplanering. Gällande kommunomfattande översiktsplan för Nordanstig är från 2004.

Planförslaget omfattar 105 sidor text, kartor och illustrationer. Materialet redovisar generella och kommunala förutsättningar i två inledande kapitel och i ett tredje kapitel presenteras fem olika alternativ för vindkraftsetablering och dess konsekvenser.

Övergripande synpunkter:

Kommunen har goda förutsättningar för vindkraftsutbyggnad, som flera intressenter vill utnyttja, och det är därför positivt att kommunen har gjort ett planförslag som behandlar de möjligheter som finns. De riksintresseområden som Energimyndigheten har beslutat om behandlas i planen.

Generellt är förslaget väl underbyggt med en bred angreppsfront. Länsstyrelsen anser att det är positivt att ett flertal scenarier har tagits fram på ett sätt som ger god möjlighet till jämförelse. Länsstyrelsen antar att samrådet syftar till att kommunen, i det slutgiltiga dokumentet, tar ställning

till vilket av de fem förslagen som anses mest lämpligt, d.v.s. hur mycket vindkraft Nordanstigs kommun tål och var den kan tillåtas. Önskvärt hade dock varit om man redan i samrådsförslaget förordat ett förslag för att göra planprocessen så transparent som möjligt. Förutsatt att kommunen tar ställning för ett utpekat alternativ, får kommunen i och med detta ett användbart beslutsunderlag i vindkraftsfrågan.

I muntliga samråd mellan Nordanstigs kommun och Länsstyrelsen har diskussioner förts kring ett kommuntäckande översiktsplanearbete. Länsstyrelsen anser att det bör framgå tydligare hur kommunen avser att arbeta med sina översiktsplaner, både den tematiska och den kommuntäckande. Samrådsversionen av aktuellt tematiskt tillägg liknar delvis ett program till en översiktsplan genom sina fem olika alternativ, varför det bör framgå hur kommunen tänker hantera dessa olika alternativ i den fortsatta processen. Den befintliga kommuntäckande översiktsplanen behöver delvis revideras och för att ge en god grund för de tematiska tilläggen vore det positivt om detta arbete inleddes snarast.

Planförslaget behandlar i huvudsak olika allmänna intressen på ett tydligt och nyanserat sätt. Kommunens specifika förutsättningar i form av landskapsvärden belyses väl. Landskapsanalysen ger en god grund för att bedöma konsekvenser av etableringar i olika delar av kommunen. Uppfattningen av landskapet och kulturmiljön blir grundläggande i resonemangen då kommunen delas in i fyra olika landskapskaraktärer utifrån övergripande strukturer och karaktärsdrag; Kustbandet och kustnära kulturbygd, Central odlings- och kulturbygd, Fäbodskog och vallstig samt Skogsbygd. Insprängt i skogsbygden finns även mindre kulturbygder. De två första grupperna beskrivs relativt ingående medan de två övriga får en knappare behandling.

Landskapsanalysen skulle kunna utvecklas genom en klarare uppdelning i beskrivning av de olika landskapskaraktärerna och bedömningen av påverkan på dessa. Vidare vore det positivt med en mera ingående beskrivning av bedömd påverkan på Nordanstigs kommuns kulturmiljö, natur och miljö, friluftsliv och landskapsbild. Generellt verkar bedömningen av landskapskaraktärernas tålighet för vindkraft grunda sig på till större delen på kulturmiljömässiga överväganden. Det är viktigt att naturvärden och friluftslivsvärden vägs in i denna bedömning.

Planen behandlar landområdena i kommunen och inte de grundområden som finns längs kusten och längre ut i kommunens vatten. Speciellt i ett max-alternativet vore en diskussion om möjligheterna till havsbaserad vindkraft relevant. Planen bör ta ställning till hur Nordanstigs kommun ställer sig till vindkraftsetablering till havs.

I praktiken så synes det vara mellanalternativen (begränsad utbyggnad, riksintresseområdena samt kombinationen av dessa) som är de reella alternativen. Att inte bygga ut vindkraft i kommunen anser inte Länsstyrelsen vara rimligt mot bakgrund av de möjligheter som finns i kommunen. Max-alternativet är också orimligt mot bakgrund av de negativa konsekvenser som blir uppenbara i analysen.

En viktig fråga att ta ställning till är hur mycket vindkraft som kommunen tål att ha, totalt sett. En prioritering mellan områden utifrån ett etapptänkande vore bra med tanke på att det finns potential för mycket mer än vad som motsvarar rimliga planeringsmål. Likaså saknar Länsstyrelsen ett resonemang kring utformning av parker, gruppering av vindsnurror m.m. Handlingarna bör även kompletteras med en sammanfattande redogörelse över totalt antal verk och installerad effekt som kan rymmas inom de föreslagna områdena samt totala siffror för respektive förslag. Det framgår inte vilken genomsnittlig effekt som varje verk har och genomsnittliga vindvärden per område så därför saknas underlag för uträkning av teoretisk elproduktion per år.

I flera av avsnitten, framför allt under kapitlet 2, "Bakgrund och förutsättningar", citeras vad som sagts i undersökningar, rapporter och publikationer. Det är bra att olika uppfattningar redovisas som diskussionsbakgrund. I vissa fall kan dessa citat och utdrag dock kortas ned något. Det skulle också stärka planförslaget om kommunen formulerade sina egna uppfattningar, tankar och resonemang kring de aktuella frågeställningarna.

Kommentar: Kommunen kommer under hösten utifrån inkomna synpunkter utforma det utbyggnadsalternativ som man ska jobba vidare med. Detta alternativ kommer att beskrivas utförligt och konsekvenser kompletteras med fler platsspecifika natur- och friluftsvärden. Även tankar kring utbyggnad i etapper, prioritering etc kommer att redovisas i utställningshandlingarna. Planen planeras också ta ställning till vindkraftsetablering till havs.

Kommunen planerar att redan under hösten påbörja arbetet med att revidera den kommuntäckande översiktplanen. Då kommer bl a frågan om vindkraft arbetas in och områden för landsbyggdutveckling pekas ut.

Hela materialet kommer inför utställningen bearbetas ytterligare och i och med att ett alternativ kommer att redovisas, då kommer kommunens egna uppfattningar och resonemang framstå tydligare.

Riksintressen

Riksintresse för energiproduktion

Kommunen har redovisat de fem riksintresseområden för vindkraft som Energimyndigheten beslutade i maj 2008 och inga justeringar av dessa områdesgränser föreslås i aktuellt samrådsförslag. Energimyndighetens numrering av de fem områden är X001 samt X003-X006. Länsstyrelsen anser att man böra använda sig av energimyndighetens beteckningar.

Riksintresseområdena för vindkraft är grovt avgränsade och är till del avvägda mot starka motstående intressen vilket skett i dialog mellan Länsstyrelsen och kommunerna. I alternativet begränsad utbyggnad redovisas tre områden som vart och ett delvis ligger i riksintresseområde men också innebär viss utvidgning. Två riksintresseområden finns inte med alls i alternativet begränsad utbyggnad. De övriga områden som tillkommit i detta alternativ är inte av riksintresse. Det är viktigt att det i kommande utställningsförslag framgår om kommunen vill att staten ändrar gränser för riksintresseområdena, tar bort och/eller lägger till områden. Det är också möjligt att peka ut områden av kommunalt intresse. I riksintresseområdena är det innehållet (det ekonomiska värdet för energiproduktion) som i första hand ska tillgodoses. Länsstyrelsen konstaterar att vissa områden som kommunen har med i begränsad utbyggnad har lägre årsmedelvind än beslutade

riksintresseområden. Därmed har inte alla delar samma ekonomiska värde utifrån elproduktion och kan därmed vara tveksamma att upphöja till riksintressestatus.

Vindförutsättningarna är det mest centrala vid vindkraftsutbyggnad och kartan på sidan 15 behöver förklaras. Länsstyrelsen ser vissa svårigheter med att Nordanstigs kommun inte använder sig av samma variabler som Energimyndigheten i analysen kring etablering då detta försvårar jämförbarheten. Vid gränsen mot Hudiksvall så avtar vindvärdet men är det inte så att det fortsätter att vara högt? Det vore också nyttigt att jämföra Energimyndighetens kriterium för gräns för riksintresse 6,5 m/s i årsmedelvind på 72 m höjd med den gräns på 6,0 m/s på 103 m höjd som planförslaget anger som tillräcklig för etablering av vindkraft. Den källa och beräkningsmodell som denna bedömning baserar sig på bör anges. Områdena har dessutom olika karaktär och de som omfattar viss bebyggelse, nyckelbiotoper, vattendrag (strandskydd) är bruttoområden som inte fullt kan utnyttjas för vindkraftsanvändning. Frågan om det finns ekonomisk bärighet i att etablera vindkraft i dessa områden blir svåranalyserad, likaså om det överlag blåser tillräckligt. Länsstyrelsen konstaterar dessutom att delar av max-alternativets områden (sidan 96) har lägre vindvärden än 6 m/s. Områdenas värde utifrån årsmedelvind bör analyseras djupare.

Riksintresse kulturmiljö

Sex områden av riksintresse för kulturmiljövård finns i kommunen. Två av dessa består av flera delområden. Områdena utgör ofta värdekärnor i landskap med stora värden. Närheten mellan riksintresseområdena motiverar grundlig landskapsanalys vilket också utförts.

Riksintresse kommunikationer

E4 är av riksintresse för kommunikationsanläggningar och går genom Nordanstigs kommun. Det är viktigt att funktionen på denna väg kan bibehållas utan att påverkas av vindkraftens utbyggnad i kommunen. Planerade vindkraftsområden får inte inverka negativt på detta intresse.

Vägverket Region Mitt har 2009-04-09 tagit beslut om vilken vägkorridor och trafikteknisk standard som ska gälla för utbyggnad av E4 på sträckan Kongsberget-Gnarp. Vägverkets ställningstagande är att kombinationsalternativet ska ligga till grund för projektering och upprättande av arbetsplan. Det innebär att väg E4 delvis kommer att dras i ny sträckning inom korridoren och delvis kommer att ligga kvar i befintligt läge men upprustas. Vägen ska projekteras för 2+1 körfält med mitträcke.

Då vägutredning finns samt att Vägverket Region Mitt har tagit ställning till vilket alternativ som ska ligga till grund för fortsatt utredning bör man ta med

denna korridor i kartmaterialet. Detta är också viktigt för att se vilka intressekonflikter som kan finnas mellan vindkraftområdena och både befintlig E4 samt framtida E4. Då vissa av de vindkraftområden som berör E4 också är av riksintresse bör kommunen i sin översiktsplan diskutera hur man ska handskas med en konflikt mellan olika riksintressen.

På det kartmaterial som ligger till grund är det svårt att se vilken dignitet vägen har. Alla vägar är röda och lika breda dvs. man kan inte se om det är E4, väg 307, väg 758 eller enskild väg som berörs.

Kommunen har i tillägg till ÖP 2004 skrivit att vad som kan vara ett lämpligt säkerhetsavstånd mellan vindkraft och vägar varierar från fall till fall bl.a. beroende på trafikintensiteten på vägen. Beslut om lämpligt avstånd tas i samråd med Vägverket och andra berörda. Vägverket ser fram mot fortsatt samråd i dessa ärenden.

Natura 2000

Kartorna över "Riksintressen för naturvården och Natura-2000 områden" samt "Riksintressen för naturvården, Natura-2000 områden och naturprogramsområden", på sidorna 43 och 44, sammanförs lämpligen till en karta.

Riksintresse för yrkesfiske

I aktuellt förslag är vindkraftsutbyggnad vid kusten eller i havet inte utrett. Om havsbaserad vindkraft utreds är det viktigt att ta hänsyn till att de kustnära vattnen längs Nordanstigskusten är av riksintresse för yrkesfisket enligt Fiskeriverkets beslut 2006. Det är värdet för fiskreproduktion som motiverat utpekandet. Speciellt känsliga är grunda vikar.

Riksintresse för totalförsvaret

Område 1 och 3 behöver utredas vidare eftersom etablering där kan påverka försvarsintressen. Dialogen med försvarsmakten behöver fördjupas. Försvarsmaktens yttrande, daterat 2009-08-20 bör studeras noga och planen justeras.

Riksintresse för flyg

Den nordöstra delen av Nordanstigs kommun ligger inom den MSA-påverkande ytan (se Transportstyrelsens yttrande daterat 2009-08-20) vid Sundsvalls flygplats. Sundsvalls flygplats, Midlanda, är av riksintresse för flyget. Detta innebär också att flygplatsen i egenskap av sakägare bör få möjlighet att yttra sig över planärendet då det kan komma att påverka deras verksamhet. Tillkommande höga byggnader, som vindkraftverk är av särskilt intresse.

Kommentar: Riksintressområdena kompletteras med Energimyndighetens beteckningar. En jämförelse med Energimyndighetens kriterium för gräns för riksintresse kommer att göras och kompletteras handlingarna om den påverkar utformningen av vindkraftsområden. Kommunen noterar särskilt möjligheten att ändra/begränsa gränser till riksintresseområdena för energiproduktion.

Samråd med Vägverket kommer ske angående säkerhetsavstånd till allmänna vägar mm. Det nya kombinationsalternativet för E4 på sträckan Kongsberget-Gnarp kommer tas med. Eventuella intressekonflikter kommer att studeras, inte minst i översynen av den Översiktsplanen.

Kartmaterialet kommer att ses över inför utställning.

Beroende på utbyggnadsalternativ, kommer hänsyn tas till riksintresse för yrkesfiske, flyg och försvarsintressen.

Mellankommunala frågor

Vid vindkraftsutbyggnad är det viktigt att tänka på det mellankommunala perspektivet och då även över länsgränser. Vid maximal utbyggnad blir grannkommunerna i hög grad påverkade. Vindkraft vid kusten och på bergskrön är synliga på långt håll och påverkar intilliggande kommuner, likaså kan projekt i en kommun ge skuggning i en annan. Åtgärder (t ex vägbyggande) kan också få effekter för intilliggande kommun. Stora opåverkade områden är också gränsöverskridande. Behov av samordning finns och ska behandlas i planen.

Två riksintresseområden ligger över gränsen till Hudiksvalls kommun. Det är viktigt att hela vindområdena diskuteras även när de ligger över en kommungräns. X002 ligger söder om Älvåsen i Hudiksvalls kommun. Även inom riksintresseområden för vindkraft ska det prövas hur många vindkraftverk som kan uppföras och var de kan placeras. Beslutade riksintressen betyder inte automatiskt rätt att exploatera områdena maximalt.

Några områden i alternativet begränsad utbyggnad ligger nära gränsen mot Sundsvalls kommun. Inom 3 km avstånd från de föreslagna områdena för vindkraftsutbyggnad, på Sundsvalls sida om kommungränsen, finns opåverkade områden som omfattar Natura 2000-område, ett antal naturvårdsobjekt, områden med högt klassade myrar och höga naturvärden i övrigt. Dessutom finns två platser där mycket skyddsvärda arter finns etablerade och som kräver en skyddszon till vindkraftverken. Det finns även ett väl utbyggt vägnät som gränsar till området. Med anledning av detta är det avgörande att samråda med Sundsvalls kommun kring vindkraftsetableringen i de norra delarna av Nordanstigs kommun. Viktiga intressen att samråda kring är bl.a. hur väg- och el- överföringsfrågor avses lösas samt hur man ska tillgodose skyddsvärda objekt.

Länsstyrelsen saknar generellt resonemang om konsekvenser för de angränsande kommunerna. Hur grannkommunerna ser på vindkraftsutbyggnad bör integreras i planarbetet.

Kommentar: Den redan påbörjade samordningen med Hudiksvalls kommun kommer fortsätta. Kontakter planeras att tas med Sundsvalls och Ljusdals kommuner när Nordanstig preciserat vilka vindområden som kan bli aktuella. Mellankommunala frågor kommer att behandlas i planen.

Hälsa och säkerhet

Det är positivt att kommunen för resonemang om vad olika avstånd till vindkraftverk innebär i form av olika typer av störningar som buller och skuggning. Samtidigt talar konsekvensbeskrivningen i relativt generella ordalag om konflikter och störningar vid storskalig vindkraftsutbyggnad. Länsstyrelsen efterfrågar ett mer utvecklat resonemang med mer områdesspecifika redovisningar där riktlinjer, hänsynstaganden och respektavstånd tas upp. I planförslaget tas respektavstånd på 1,5 respektive 3 km upp men det vore bra med ett klargörande över vad dessa respektavstånd, rent konkret, innebär.

En redogörelse för hur vattenskyddsområden, grundvatten och enskilda vattentäkter kan påverkas av den tilltänkta vindkraftsetableringen saknas.

Kommentar: När utbyggnadsalternativ preciserats, kommer redovisningen fördjupas med mer områdesspecifika riktlinjer och hänsynstaganden. Kommunen anser att grunden till respektavstånden på 1,5 respektive 3 km redovisats väl, men i det fortsatta arbetet kan dessa arbetats in bättre i den områdesspecifika beskrivningen.

De fem utbyggnadsförslagen

Nollalternativet

Detta scenario presenteras väl och länsstyrelsen håller med om att det ur kulturmiljö- naturvårds-, friluftslivs- och landskapsbildssynpunkt ger goda möjligheter att uppfylla miljömålen. Däremot är Nordanstigs kommun med detta alternativ inte delaktig i arbetet med att minska koldioxidekvivalenterna utan kommunen menar att detta kan göras genom att placera vindkraft på andra platser i landet. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att Gävleborgs län, i den mån det är möjligt med hänsyn till konsekvenser, utnyttjar de goda förutsättningar att etablera vindkraft som finns i länet.

Alternativet begränsad utbyggnad

De flesta utbyggnadsområdena ligger inom höglänta marker med gles bebyggelse i kommunens utkanter. Några av utbyggnadsområdena i detta alternativ är belägna inom riksintresseområden för vindkraft. Kommunen har utgått från landskapsanalysen och tagit fram områden som ger en begränsad påverkan på landskapet i detta scenario. Stor hänsyn har tagits till kulturmiljön. Landskapsbilden kommer att påverkas i stor utsträckning, men Länsstyrelsen bedömer påverkan som acceptabel. Det är dock önskvärt med mer information om hur områdena arbetats fram och avgränsats. Miljömålen bedöms i viss mån påverkas negativt, men kan även enligt länsstyrelsens bedömning uppnås om noggrann planering och prövning av vindkraftsetablering sker.

Alternativet Energimyndighetens riksintresseområden för vindkraft
Detta scenario skiljer sig inte i så stor utsträckning från det med begränsad utbyggnad när det gäller naturvård, friluftsliv och landskapsbild, däremot påverkas kulturmiljön mer negativt. Fler människor kan också förväntas påverkas av en förändrad landskapsbild då riksintresseområdena för vindbruk är lokaliserade i närheten av Nordanstigs befolkningscentra. Möjligheten att uppnå miljömålen anser länsstyrelsen är relativt lika som scenariot med en begränsad utbyggnad.

Alternativet Riksintresse + begränsad utbyggnad

Länsstyrelsen bedömer att förslagen med begränsad utbyggnad plus utbyggnad av riksintresseområden för vindbruk ger en oacceptabel förändring av landskapsbilden eftersom det då blir svårt att hitta områden där inget vindkraftverk syns i någon riktning.

Alternativet Maximal utbyggnad

Ur landskapsperspektiv, naturvårds- och friluftslivssynpunkt anser länsstyrelsen att detta scenario är oacceptabelt. Samrådsförslaget beskriver scenariot med maximal utbyggnad som en industrialisering av i princip hela landskapet. Det skulle det vara svårt att hitta punkter i kommunen där inte något vindkraftverk skulle synas.

Kommentar: Länsstyrelsen anser att alternativen Riksintresse + begränsad utbyggnad och Maximal utbyggnad ger oacceptabla konsekvenser. Vidare anser man att Nollalternativet inte tar vara på de goda förutsättningar Nordanstig har för en vindkraftsutbyggnad. Kommunen kommer utifrån de två mellanalternativen Begränsad utbyggnad och Energimyndighetens riksintresseområden samt inkomna synpunkter utforma det utbyggnadsalternativ som man ska jobba vidare med.

Övriga synpunkter

Det finns bara en översiktsplan dvs. den gällande kommunomfattande planen med sina gällande fördjupningar och tillägg. Det är viktigt att ange vad som

släcks ut av tidigare redovisad markanvändning om aktuellt planförslag antas. Länsstyrelsen efterlyser vilka riktlinjer i gällande översiktsplan som kvarstår och vilka nya som tillkommer.

Länsstyrelsen vill påtala att även utanför utpekade vindområden kan det behövas rekommendationer. Ett resonemang om hur kommunen ser på små vindkraftsprojekt (enstaka vindkraftverk, små gårdsverk etc.) i mer eller mindre goda vindlägen. Länsstyrelsen anser att det inte bör vara reklam på vindkraftverk. Hur ser kommunen på detta? Likaså efterfrågar Länsstyrelsen ett ställningstagande över vilka krav man ställer på att marken återställs efter eventuell avveckling av uttjänta verk.

Länsstyrelsen önskar också att kommunen utvecklar planen med rekommendationer avseende ianspråktagande och utbyggnad av det alternativ som beslutas. Behövs det eventuellt anges var detaljplan kan komma att krävas vid en utbyggnad? Enligt vilken strategi anser kommunen att utbyggnad bör ske? Bör bolagen sträva mot maximal utbyggnad av de delområden som tas i anspråk eller är det lämpligt att endast mindre delar av större utpekade lämpliga områden utnyttjas.

Länsstyrelsen vill upplysa kommunen om att lagstiftningen från 1 augusti 2009 har ändrats avseende miljöprövning och bygglovshandling för vindkraft (MB och PBL).

Konsekvenser

Konsekvensresonemangen kan utvecklas när det exempelvis gäller den sammantagna påverkan av flera etableringsområden kring tätorter och värdefulla miljöer. Länsstyrelsen anser även att det är viktigt att i miljöprövningsstadiet ställa krav att se på den samlade påverkan av flera projekt och inte bara konsekvenser av enskilda projekt. När det finns flera intressenter i ett och samma vindområde är det viktigt att klargöra vilka krav kommunen ställer på samordning när det gäller MKB utifrån total påverkan för närboende samt utifrån anslutning till elnätet och vägfrågor etc.

I stora drag går det att tidigt bedöma hur vindkraftverk som kan tänkas placeras på utpekade höjdområden syns från närliggande platser. Vindkraftverken kommer att synas från andra platser längre bort också, ibland från oväntat håll. Spridd bebyggelse finns fortfarande (dock i liten omfattning) inom och/eller strax intill utpekade vindområden som måste hanteras i kommande projekt-MKB:er. Det innebär dock inte att denna bedömning helt ska lämnas till projektstadiet. Vad är det för bebyggelse som påverkas och vill kommunen ge riktlinjer för hänsynen i översiktsplanen?

Har kommunen idéer om exempelvis delägande, byapengar eller andra sätt att förankra vindkraftsutbyggnaden lokalt? Små markägare med visst skogsinnehav i de aktuella höjdområdena får arrendeintäkter som ger inkomstillskott och möjligheter att bo kvar i glesbygden osv. Markägare får alltså ersättning samtidigt som övriga påverkas utan direkt utbyte. Finns en modell som Nordanstig förordar som ger bygden egen fördel av vindkraftsutbyggnaden?

Skogsbilvägnätet kommer att behöva förstärkas och byggas ut för att få fram transportererna i byggfasen. Relativt mycket skog behöver fällas längs befintliga och nya vägar och nya kraftledningar. Inte bara verken ska transporteras utan också betong till gravitationsfundament etc. Några utpekade vindområden ligger intill naturreservat och intill område av riksintresse för naturvård. Vandringsleder ligger i utpekande områden samt fåbodemiljöer etc. Utsiktspunkter, turism och tätortsnära rekreations områden kan beröras. Planen bör nämna olika konsekvenser så de uppmärksammas och diskuteras i översiktsplaneprocessen för att sedan ytterligare behandlas i de projektförberedande processerna.

Det är bra att konsekvenser för kommunens utvecklingsområden tydligt behandlats. Det är viktigt att potentialen för utveckling inom olika näringsgrenar beaktas. Vildmarksturismen kan vara liten idag men länsstyrelsen frågar sig hur utvecklingsmöjligheterna påverkas av vindkraftsutbyggnaden?

Stora opåverkade områden

Det finns områden som idag kan ses som stora opåverkade områden. Goda vindvärden finns i just dessa perifera områden. Det går inte att undvika konsekvenser för den tysta och vilda karaktären i dessa områden när vindkraften byggs ut men påverkan ska redovisas och värderas. Vindkraftsintresset får tyngd av riksintresseutpekandet från Energimyndigheten och översiktsplanens behandlig av intresset men konsekvenserna för dessa områden bör ändå tydliggöras. Konsekvenser som att de opåverkade områdena minskar i storlek när vindkraft etableras. Storskaligt skogsbruk har till stor del påverkat områdena så vad man lägger in i begreppet stort opåverkat område bör diskuteras av berörda kommuner.

Naturvård och friluftsliv

Dialogen om naturvärdena bör inledas i översiktsplanen även om en naturvärdesinventering oftast behövs i projektstadiet som underlag för MKB.

Från naturvårdssynpunkt kan länsstyrelsen notera att samrådsförslaget lägger ganska stort fokus vid kulturmiljön och något mindre vid naturmiljön. I Nordanstigs kommun finns många områden med höga naturvärden och även

större sammanhängande och ostörda naturområden som med anledning av det är värdefulla. I förslaget presenteras främst Natura 2000-områden, naturreservat och riksintresseområden, vilket länsstyrelsen håller med om är de viktigaste att ta med i en översiktsplan. Länsstyrelsen anser dock att även områden där reservatsbildning pågår eller som utreds för eventuell reservatsbildning eller som hyser höga naturvärden bör redovisas.

Samrådsförslaget presenterar olika scenariers påverkan på friluftslivet. Förslaget med en begränsad utbyggnad plus utbyggnad av riksintresseområden för vindbruk bedömer länsstyrelsen kunna ge så stora effekter på friluftslivet att det enbart i vissa områden i kommunen kommer att finnas utrymme för friluftsliv.

Avsnittet om "Mark och växter" bör innehålla en mera utvecklad diskussion om hur vindkraftsanläggningar (vindkraftverk, vägar, diken, övriga anläggningar) påverkar mark och växter. Det kan finnas erfarenheter/undersökningar från befintliga vindkraftsparker att redovisa.

Nordanstigskusten hyser unika naturvärden och har mycket stor betydelse för det rörliga friluftslivet. Det är viktigt att Nordanstigs kommun tydligt uttrycker att kuststräckan därför bör, i görligaste mån, hållas allemansrättsligt tillgänglig och undantas från byggnation och anläggningar med hänvisning till det generella strandskyddet.

Alternativet begränsad utbyggnad

Känslig och skyddsvärd natur berörs även om befintliga naturreservat, Natura 2000-områden och riksintresseområden har uteslutits. I ett område pågår reservatsbildning och något område ingår i myrskyddsplan. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att naturreservatet nämns i konsekvensbeskrivningen av detta scenario.

Följande känsliga miljöer berörs, vilka bör nämnas:

Område 1, Käppmyrberget-Högtuppan. Inom området finns två våtmarker, Flottåns källflöden och Gässmyran, som har bedömts ha klass 1 (= mycket höga naturvärden) i länsstyrelsens våtmarksinventering. Dessutom finns inom området Bastjärnsrönningen, ett område där reservatsbildning pågår, och Västertuppan som är en växtlokal för laven långskägg.

Område 2, Brännbacken. Inom områdets västra och sydvästra delar finns ett område med högt naturvärde.

Område 3, Simonsåsen. I området sydvästra del finns en våtmark, Tenmyrorna, som har klass 2 (= högt naturvärde) i länsstyrelsens våtmarksinventering.

Område 5, Mörkåsen – Nyvallsåsen. Området hyser två nyckelbiotoper, en lövbrännelik lövskog och en gransumpskog, samt ett område med högt naturvärde, en barrblandskog.

Område 6, Svartåsen – Vesåsen (2 delområden). Inom det norra området finns en våtmark, Långsjön, med höga naturvärden, en nyckelbiotop, en äldre naturskogsartad barr- och lövblandskog. I det södra området finns en nyckelbiotop, en naturlig skogsbäck, samt ett område med högt naturvärde, en barrblandskog.

Alternativet *Energimyndighetens riksintresseområden för vindkraft*

Detta scenario skiljer sig inte i så stor utsträckning från det med begränsad utbyggnad när det gäller naturvård, friluftsliv och landskapsbild. Dock berörs ett naturreservat i ett av områdena. Fler människor kan också förväntas påverkas av en förändrad landskapsbild då riksintresseområdena för vindbruk är lokaliserade i närheten av Nordanstigs befolkningscentra. Det kan leda till en negativ effekt på det bostadsnära friluftslivet, men även positivt med anledning av ökad tillgänglighet då fler vägar skapas.

Följande känsliga miljöer berörs, vilka bör nämnas:

Område 1, Brännåsen. Området överensstämmer till en del med område 4 i alternativet *Begränsad utbyggnad*. Området hyser två nyckelbiotoper, en barrnaturskog och en barrskog, samt ett område med högt naturvärde, en blandsumpskog.

Område 2, Åsvallen. Överensstämmer till en del med område 5 i alternativet *Begränsad utbyggnad*. Inom området finns en nyckelbiotop, en lövbrännelik lövskog.

Område 3, Ulvberget. Området hyser två våtmarker, Stormyran klass 1 och Åstjärnsmyran klass 2.

Område 4, Glavsberget. Inom området finns ett utredningsobjekt för eventuell reservatsbildning, Övre Bodråna. Dessutom finns, i sydöstra delen, ett område med högt naturvärde, en lövbrännelik successionmark och en våtmark klass 2, Långmyran.

Område 5 Dyrvallsåsen. Bodåsens naturreservat är beläget inom området liksom Svartåsen (Stenören) som är utredningsobjekt för eventuell reservatsbildning. Skinnfällsberget ingår i länsstyrelsens naturvårdsprogram. Dessutom finns ett antal nyckelbiotoper och områden med högt naturvärde inom området. Långsjön, våtmark klass 2, är belägen inom området.

Alternativet *Riksintresse + begränsad utbyggnad*

Alternativet innebär en sammanslagning av de båda tidigare alternativen varför de områden med utpekade naturvärden som berörs är de samma som beskrivits ovan.

Alternativet *Maximal utbyggnad*

En utbyggnad i enlighet med alternativet kommer att ta större delen av marken inom kommunen (ca ¾) i anspråk varför en uppräknig av vilka områden med utpekade naturvärden som kan komma att beröras av åtgärderna verkar mindre meningsfull. Naturmiljön blir splittrad och orördheten försvinner vilket sannolikt kommer att ha negativ påverkan på naturmiljön. Kunskapen om hur en sådan här exploatering skulle påverka naturmiljön finns dock inte i dagsläget.

Skogsbruk

Vid en översiktlig granskning av skikt i Skogsvårdsstyrelsens gis-system utifrån föreslagna vindkraftsområden noteras vissa hänsynskrävande förekomster. Se bifogat yttrande från Skogsstyrelsen daterat 2009-08-17.

Sjöfart

De landbaserade etableringar som görs på större avstånd än cirka 20 km från närmsta kust har normalt ingen betydelse för sjöfarten. I undantagsfall kan dessa genom sin hinderbelysning störa eller skapa förväxlingsrisk för närliggande fyrlyjus avsett för sjöfarten.

Fiske

Synpunkterna avser föreslagna exploaterings påverkan på insjöar. Vattendragen bör i största möjliga utsträckning skyddas från negativ påverkan (vid exempelvis vägdragningar). Att använda vattendragen för dragning av elkablar harmoniserar inte med det regionala miljömålet "Levande sjöar och vattendrag".

Kulturmiljö

Länsstyrelsen anser att det är nödvändigt att göra en arkeologisk/kulturhistorisk utredning som underlag för MKB i projektstadiet vilken innefattar en fältinventering av aktuellt område. Utredningen skall diskuteras med och godkännas av Länsstyrelsen.

Kommunikationer

Hur vägnätet klarar transporter av vingar och torn bör utredas i god tid och därför är tidiga kontakter med Vägverket och Banverket ytterst viktigt. De långa fordon som måste till för transport av maskinhus, nav och rotorbladställer stora krav på vägnätet vad gäller till exempel hållfasthet, kurvradie och vägbredd. Dagens skogsbilvägnät är generellt inte dimensionerat för detta. (Länsstyrelsen ställer sig bakom Vägverkets och Banverkets yttranden).

Inför kommande intensiva vindkraftsutbyggnad i landet har Vägverket tillsatt ett nationellt projekt "Tillgänglighet till vindkraftsparkar" med syfte att samordna de insatser som krävs på det allmänna vägnätet för att underlätta tillgängligheten till de planerade vindkraftsparkerna samt lyfta och klargöra

gemensamma problemområden t.ex. samhällsplanering, säkerhet, transportdispenser, åtgärder för att säkra framkomligheten och finansiering. Vägnätets standard och bärighet bör beaktas i ett tidigt skede. Om åtgärder behöver utföras på det statliga vägnätet kräver det planering i god tid. Detta både för att man ska hinna projektera, ta fram arbetsplaner m.m. Därför är ett gott samarbete samt tidiga kontakter med Vägverket av stor vikt.

Isbildning på rotorbladen riskerar att slungas från verken på ganska långa avstånd. Detta innebär att man inte bör vistas i närheten av verken när risk för isbildning finns. I kapitel 4.4.3.6 m.fl. står att inom ett avstånd av 400 meter från verken kommer det att finnas risk för att is eller delar från rotorbladen faller ner. Länsstyrelsen anser att då denna risk finns bör man bör överväga ännu större skyddsavstånd till allmänna vägar.

Länsstyrelsen hänvisar i övrigt till Vägverkets yttrande daterat 2009-08-19.

Luftfarten

Värt att tänka på är att vindkraftverk i skogsmiljö kan försvåra skogsbrandbekämpning, sjö- och våtmarkskalkning samt skogsgödsling.

Den 1 oktober 2008 trädde Luftfartsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om markering av byggnader, master och andra föremål (LFS 2008:47) i kraft. Enligt de nya föreskrifterna ska alla föremål över 20 meter utanför tätort respektive 45 meter i övrigt meddelas Transportstyrelsens luftfartsavdelning som beslutar om och, i förekommande fall, hur föremålet ska markeras.

Kartor

I samrådshandlingarna finns inga övergripande bilagda kartor i större skala, utan läsaren är hänvisad till de kartor som finns infogade i textdokumentet. Detta gör geografiska detaljstudier av avvägningar och ställningstaganden svåra. Studier av riksintresseavgränsningar, exempelvis avseende kommunikationer som vägar och järnvägar, blir svårt.

Det är vidare ett problem att kartorna slutar vid kommungränsen. Varken vind eller konsekvenser upphör vid en kommungräns. Länsstyrelsen anser att kartorna bör omfatta angränsande kommuners närmaste områden och visa dels, vilka tänkbara vindkraftsområden som angränsar eller som finns i nära anslutning och dels, vilka skyddsvärda områden som finns i grannkommunerna i närheten av kommungränsen.

Det är däremot bra att kartorna har skallinje vilket gör att det går att bedöma avstånd mellan vindområden och bebyggelse, naturreservat etc. Det är föredömligt att det finns detaljerade kartor för de åtta områden som med lite olika avgränsning finns med i de tre mellanalternativen.

Kommentar: I det fortsatta planarbetet kommer kommunens syn på små vindkraftsprojekt redovisas. Under sommaren och hösten genomför kommunen en naturinventering som underlag för vindkraftsplan och reviderad översiktsplan. Det fortsatta planarbetet kommer därför fokusera mer på kommunens naturvärden. Hänsyn till skogsbruk, sjöfart, fiske, kulturmiljö och kommunikationer kommer att tas enligt Länsstyrelsen synpunkter. En övergripande karta över hela kommunen planeras att bifogas utställningshandlingarna.

2. Skogsstyrelsen, 3 september 2009

Vid en översiktlig granskning av studerade vindområden, utan fältbesök, noteras ett antal hänsynskrävande förekomster:

-Käppmyrberget-Högtuppen: Pågående reservatsbildning, större områden som ingår i myrskyddsplanen och flera nyckelbiotoper.

-Brännbacken: En nyckelbiotop.

-Horsåsen-Brännåsen: En nyckelbiotop och ett objekt i våtmarksinventeringen.

-Åsvallen-Mörkåsen-Nyvallsåsen: Område med biotopskydd, naturvårdsavtal samt nyckelbiotop.

-Ulvberget: Objekt i våtmarksinventeringen och naturvårdsprogrammet.

-Glavsberget: Flera fasta fornlämningar, objekt i våtmarksinventeringen, utredning av reservatsbildning.

-Dyrvallsåsen: Flera nyckelbiotoper, höga naturvärden, flera objekt i våtmarksinventeringen, naturreservat, utredning av reservatsbildning och naturvårdsavtal.

Skogsstyrelsen upplyser om att anmälan om omläggning av skogsmark för annat ändamål än virkesproduktion ska ske minst 6 veckor innan den påbörjas.

Kommentar: Flertalet av ovan nämnda förekomster finns med på kommunens karta, men beskrivs inte direkt i samrådshandlingen. I det fortsatta planarbetet då ett utbyggnadsalternativ kommer att studeras, kommer även förekommande naturvärden beskrivas ytterligare. Kommunen genomför även en naturinventering som underlag för det fortsatta översiktsplanarbetet.

Uppgiften om anmälan noteras.

3. Transportstyrelsen, 20 augusti 2009

Den nordöstra delen av Nordanstigs kommun ligger inom den MSA-påverkande ytan runt Sundsvalls flygplats. MSA är den höjd på vilken flygplanen påbörjar sista delen av inflygningen. Ytan består av en cirkel med radien 55 km som utgår från flygplatsens landningshjälpmedel. Detta innebär att flygplatsen i egenskap av sakägare bör få möjlighet att yttra sig över vindkraftsplanen. Höga byggnader som vindkraftsverk är av särskilt intresse.

Transportstyrelsen vill också informera om att 1 oktober 2008 trädde Luftfartsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om markering av byggnader, master och andra föremål (LFS 2008:47) i kraft. Enligt de nya föreskrifterna måste alla föremål över 20 meter utanför respektive 45 meter i tätort meddelas Transportstyrelsens luftfartsavdelning som beslutar om hur föremålet eventuellt ska markeras.

Värt att tänka på är att vindkraftverk i skogsmiljö kan försvåra skogsbrandbekämpning, sjö- och våtmarkskalkning samt skogsgödsling.

För ytterligare information om luftfartens intressen i den fysiska planeringen hänvisas till webbsidan www.transportstyrelsen.se

Kommentar: Uppgifterna noteras. Om vindkraftsområde blir aktuellt i kommunens nordöstra del, kommer samråd ske med Sundsvalls flygplats.

4. Vägverket, 19 augusti 2009

Vägnät

Vägverket har tillsatt ett nationellt projekt "Tillgänglighet till vindkraftsparkar" för att samordna de insatser som krävs på det allmänna vägnätet. Detta för att underlätta tillgängligheten till de planerade vindkraftsparkerna och för att klargöra gemensamma problemområden t.ex. samhällsplanering, säkerhet, transportdispenser, åtgärder för att säkra framkomligheten och finansiering.

Vägverket ska ses som en naturlig och aktiv samrådspart vid lokalisering och utbyggnad av vindkraft. Åtgärder som behöver utföras på det statliga vägnätet kräver planering i god tid.

Risker och säkerhetsavstånd

Nuvarande riktlinjer anger att avståndet till vägområde ska vara minst vindkraftverkets totalhöjd, dock minst 50 meter. I samrådshandlingen står dock att det inom ett avstånd av 400 meter från verken finns en risk för att is eller delar av rotorblad faller ner. Vägverket anser att då denna risk finns, bör det ökat skyddsavstånd till allmänna vägar övervägas. Säkerhetsavstånd kan också bero på trafikintensiteten. Beslut om lämpligt avstånd bör tas med Vägverket och andra berörda.

Reklam bör inte tillåtas på vindkraftverk.

Transporter

Transporter av delar till vindkraftverk är långa och mycket tunga och kräver dispens från Vägverket för att få köra på det allmänna vägnätet. Tidiga kontakter med Vägverket krävs för att hitta lämpliga transportvägar, planera eventuella förstärkningsåtgärder, samordning med Sjöfartsverket och enskilda vägföreningar.

Tillstånd enligt Väglagen

Utfarter till allmän väg, breddning och andra åtgärder kräver tillstånd enligt Väglagen. När det gäller ledningar hänvisas till publikationen 2005:14, "Ledningsarbeten inom väg- och gatuområden" som finns att ladda ned på www.vv.se

Riksintresse E4

E4 är av riksintresse för kommunikationsanläggningar och går genom Nordanstigs kommun. Det är viktigt att funktionen på denna väg bibehålls. Planerade vindkraftsområden får inte inverka negativt på detta intresse.

Vägverket Region Mitt har 2009-04-09 tagit beslut om vilken vägkorridor och trafikteknisk standard som ska gälla för utbyggnad av E4 på sträckan Kongsberget-Gnarp. Ett kombinationsalternativ ska ligga till grund för projektering och upprättande av arbetsplan. Det innebär att väg E4 delvis kommer att dras i ny sträckning inom korridoren och delvis kommer att ligga kvar i befintligt läge men upprustas. Vägen ska projekteras för 2+1 körfält med mitträcke.

Den nya vägkorridoren ska finnas med i kartmaterialet. Detta är också viktigt för att se vilka intressekonflikter som kan finnas mellan vindkraftsområde och både befintlig samt framtida E4. Eventuella konflikter mellan olika riksintressen och hur man ska handskas med dem ska diskuteras i översiktsplanen.

Kartmaterialet

På presenterat kartmaterial är det svårt att se vilken dignitet vägarna har. Alla vägar är röda och lika breda vilket innebär att man inte kan se om det är E4, väg 307, väg 758 eller enskild väg som berörs. Tydligare kartor vore att föredra.

Utbyggnadsalternativ

*I alternativet **begränsad utbyggnad** berörs inte befintlig eller framtida E4, troligtvis ej heller övriga allmänna vägar.*

*I alternativet **Energimyndighetens riksintressen och begränsad utbyggnad + Energimyndighetens riksintressen** berörs E4 vid både Ulvberget och Glavsberget. Nya E4 kommer hamna ännu närmare dessa områden. Konsekvensen av detta bör redovisas i planen. Skyddsavstånd till allmänna vägar bör ses över.*

*I alternativet **maximal utbyggnad** berörs både E4 och många allmänna vägar.*

Kommentar: Uppgifter om vägnät, transporter, Väglagen mm noteras. Samråd angående säkerhetsavstånd kommer att ske. I det fortsatta planarbetet kommer kartmaterialet ses över, kompletteras med vägkorridorer och i möjligast mån förtydligas. När kommunen utformar det alternativ för vindkraftsutbyggnad som ska redovisas i utställningshandlingen, kommer konsekvenser för riksintresset E4 och allmänna analyseras. Detta arbete kommer sedan fortsätta vid revideringen av översiktsplanen.

5. Banverket, 11 september

Banverket har tagit del av remiss angående den planerade vindkraftsanläggningen "Vindpark Jättendal", på fastigheten Vik 1:1 m fl. Utifrån de placeringar som angetts för vindkraftsanläggningen, som redovisats med hjälp av koordinater, bedöms ingen fara finnas för störningar i Banverkets Radiolänkförbindelser. Om det skulle vara aktuellt att ändra vindkraftens placering bör Banverket informeras om detta.

Kommentar: Uppgifterna noteras.

6. Försvarsmakten, Högkvarteret, 20 augusti 2009

I utbyggnadsalternativen begränsad utbyggnad och begränsad utbyggnad + Energimyndighetens riksintressen har delområdena 1 och 3 hamnat i konflikt med totalförsvarets intressen. Justering av områdenas avgränsning måste göras.

I kustnära lägen riskerar det att bli störningar på radarsystemen. Sådana lägen föreslås bara i alternativet maximal utbyggnad. Någon analys har dock inte gjorts eftersom vindkraftsområdena omfattar större delen av kommunens yta.

I övriga områden finns ingen konflikt med totalförsvarets intressen.

Den beskrivande texten behöver rättas enligt: Landbaserade vindkraftverk riskerar att störa främst radiolänksystem, inte radar.

Kommentar: När kommunen beslutat vilka vindkraftsområden man ska gå vidare med, kommer avgränsningen justeras enligt synpunkterna. Den beskrivande texten justeras.

7. Svenska Kraftnät, 2 september 2009

Svenska Kraftnät förvaltar och driver stamnät, d v s kraftledningar för 220 kV och 400 kV med tillhörande anläggningar. Vindkraftsanläggningar mindre än 100 MW bör inte anslutas till 220 kV nätet och anläggningar mindre än 300 MW bör inte anslutas till 400 kV nätet. För vägledande dokument hänvisas till hemsidan (www.svk.se). Om gällande tekniska krav som omfattar alla vindkraftverk och parker med kapacitet större än 1,5 MW, hänvisas till föreskriften SvKFS 2005:2.

Svenska Kraftnät vill delta i varje enskilt ärende vad det gäller lokalisering av vindkraft i närheten av de egna anläggningarna.

Kommentar: Uppgifterna noteras.

8. Fortum, 10 september 2009

I förslaget finns angivet fem riksintressen för vindkraft. Om alla aviserade vindkraftprojekten kommer till stånd kan inte de befintliga regionledningarna klara av att ta emot hela den volymen, nya eller ombyggda ledningar kommer att krävas. Ledningarna byggs som luftledning med nödvändiga korridorer, för att vara trädsäkra.

För att ansluta de vindkraftparker som planeras kommer det också krävas etablering av nya mottagningsstationer. I möjligaste mån lokaliseras dessa intill befintliga ledningar i närheten av resp vindkraftpark.

Det är viktigt att man i ett tidigt skede beaktar och säkerställer behovet av nya ledningar i planarbeten, då en ansökan om nätkoncession för linje måste fram och beviljas av Energimarknadsinspektionen (EI).

Kommentar: Uppgifterna noteras.

9. Norrhälsinge miljökontor, 17 augusti 2009

Norrhälsinglands miljö- och räddningsnämnd har främst i uppgift att bevaka miljö- och hälsoskyddsaspekter från vindkraften.

De rena miljöeffekterna i form av risk för oljeutsläpp mm från vindkraftverk är små och spelar en liten roll vilket utbyggnadsalternativ man väljer.

Hälsoskyddsfrågor såsom buller och skuggor spelar däremot en central roll. I planförslaget anges att ”med ett avstånd på mindre än 1500 meter mellan vindkraftverken och boende kommer störning i form av buller och skuggbildning vara påtagliga”, vilket miljökontoret inte anser vara klarlagt. Bullernivåer vid Rogsta vindkraftverk har på avstånd av 1300 meter beräknats till maximalt 32 dB(A), d v s lång under Naturvårdsverkets riktlinjer.

I alternativet riksintresseområdena ligger vindområdena långt från bebyggelse och riktlinjer vad det gäller buller och skuggbildning. Miljökontoret anser därför att med en viss justering av gränserna till delområdena borde detta alternativ kunna ha en lika låg störningsgrad som de områden som anges under begränsad utbyggnad.

Miljökontoret anser att det är orimligt att nollalternativet väljs eftersom det motverkar de nationella miljömålen. Man anser också att det är orimligt att maximal utbyggnad väljs eftersom det riskerar medföra stor påverkan på landskapsbilden och ge stora störningar för boende i kommunen.

Med hänsyn till miljö- och hälsoskyddsaspekter anser miljökontoret att alternativet ”riksintresse + begränsad utbyggnad” kan föreslås som kommunens alternativ för utbyggnad av vindkraft. Det är även viktigt att man uttalar att man inte accepterar vindkraftsutbyggnad i andra delar av kommunen.

10. Norrhälsinglands miljö- och räddningsnämnd, 3 september 2009

Miljö- och räddningsnämnden beslutar

att föreslå alternativet "riksintresse + begränsad utbyggnad" för framtida utbyggnad av vindkraft, samt kommunen

att kommunen bör avstyrka vindkraftetableringar i andra delar av kommunen än de som slutligen beskrivits i det tematiska tillägget.

11. Hudiksvalls kommun, Planeringsavdelningen, 27 augusti 2009

Hur många vindkraftverk och var de placeras är av stort intresse för Hudiksvalls kommun. Det gäller framför allt inom gränstrakterna mellan kommunerna, men även längre in i kommunen eftersom parkerna placeras på höjder i skoglandskapet och kommer att synas på långt håll.

När det gäller riksintresseområdena vill Hudiksvalls kommun framhålla att det även inom dessa områden ska prövas hur många verk som kan byggas och var. Beslutade riksintresseområden medför inte automatiskt rätt att exploatera områdena maximalt.

Förhoppningen är att samarbetet kan fördjupas i arbetet med de konkreta förslagen och att den formella utställningen i de båda kommunerna kan samordnas tidsmässigt.

Kommentar: Eftersom grannkommunerna i hög grad kan påverkas av framtida vindkraftsetablering, planeras för ytterligare samråd och samarbete med grannkommunerna. Konsekvenser och mellankommunala frågor kommer att redovisas i planhandlingen.

12. Sundsvalls kommun, Miljökontoret, 25 augusti 2009

Samtliga utbyggnadsalternativ berör Sundsvalls kommun. I alternativen begränsad utbyggnad och riksintresseområden + begränsad utbyggnad ligger områdena Käppmyrberget-Högtuppen, Brännbacken och Simonsåsen helt nära kommungränsen. Inom 3 kilometers avstånd ligger opåverkade områden som omfattar Natura 2000-område, ett antal naturvårdsobjekt, områden med högt klassade myrar och höga naturvärden i övrigt. Dessutom finns två platser med skyddsvärda arter som kräver en skyddszon till vindkraften.

Med tanke på dessa kvaliteter och på väg- och el-överföringsfrågor, vill kommunen delta i vidare samråd vid en eventuell etablering av vindkraft i nämnda områden.

Kommentar: Se ovan punkt 7, Hudiksvalls kommun.

13. Ljusdals kommun, Samhällsbyggnadsförvaltningen, 2 september 2009

Ljusdals kommun bedömer att vissa av de beskrivna utbyggnadsscenarierna kan komma att påverka den egna kommunen och då främst vad det gäller landskapsbild. Framför allt skulle alternativet maximal utbyggnad ge stora konsekvenser. Utöver landskapsbild skulle mark och vatten, rekreation och friluftsliv samt natur påverkas. I utställningsskedet bör därför vindkraftsplanen kompletteras med en redovisning hur de olika alternativen för vindkraftsetablering påverkar grannkommunerna.

Kommentar: Se ovan punkt 7, Hudiksvalls kommun.

14. Folkpartiet Liberalerna, Nordanstig, 15 september 2009

Folkpartiet Liberalerna i Nordanstig ställer sig positivt till vindkraft. Energi kan framställas utan nämnvärd klimatpåverkan och möjlighet finns att demontera verken och återställa markområdet. En etablering får dock inte innebära att boende, djur och natur kommer till skada. Avvägningen är svår. Alla tycker att vindkraft är bra om snurrorna byggs någon annanstans, men vi måste också ta ansvar och upplåta del av marken i kommunen. Folkpartiet Liberalerna förordar därför utbyggnadsalternativet begränsad utbyggnad med viss beredskap att både minska respektive utöka antalet efter att utvärdering skett.

15. Naturskyddsföreningen, Nordanstig, 15 september 2009

Föreningens allmänna inställning till utvecklingen av vindkraft är positiv. Nordanstigs kommun bör självfallet ta sin andel av ansvaret för den riksomfattande utbyggnaden av vindkraften. Det är dock en förutsättning att avståndet till fast bebyggelse beaktas och vindkraftverkens höjd hålls nere för att minimera störningseffekterna. Vindkraften ger inga utsläpp, men ger andra effekter såsom förändrad landskapsbild, buller och skuggor. Undanträngningseffekt för djur och växter kan uppstå. Risk finns för att skyddsvärd natur och kulturmiljöer, friluftsliv och turism påverkas negativt. Även direkt okunskap kan leda till negativa effekter.

Det finns ingen praktisk erfarenhet av de totala effekterna av vindkraftsetablering i kommunen. Man bör därför successivt utvärdera effekterna och i det här skedet bygga ut med måtta och försiktighet. Information till allmänheten i sådana här omfattande frågor är mycket angelägen. Trots utställning, samrådsmöten, annonser mm uppmanas kommunen att hålla fler informationsmöten och använda sig av föreningsregister för att nå ut ännu bättre.

Naturskyddsföreningen i Nordanstig föreslår att kommunen går vidare med alternativet begränsad utbyggnad.

16. Ilsbo hembygds- och Fornminnesförening, 16 juli 2009

Hembygdsföreningen är i princip inte emot vindkraftsplanen såvida detta inte påverkar fornlämningar, intressanta naturområden eller historiska platser som ligger inom föreningens intresseområde.

17. Gävleborgs fäbodförening, 15 september 2009

Fäbodskogar och skogsbygder

Föreningen hänvisar till sitt yttrande med anledning av Nordisk Vindkrafts ansökan om vindkraftsetablering vid Dyrvallsåsen i Hudiksvalls och Nordanstigs kommuner.

Fäbodarnas betydelse behandlas bland Länsstyrelsens regionala miljömål. Enligt denna bör fäbodmiljöerna behålla sin karaktär och antalet vallar som brukas med betesdjur öka. Fritt betande djur ökar vallens värde. Hela miljön som fäbodarna finns i är viktig.

Landskapsanalysen skiljer felaktigt på Fäbodskogar och Skogsbygder . Även skogsbygder innehåller fäbodskogar.

Fäbodar innehåller bostadshus och ska därför behandlas som sådana i planarbetet.

Föreningen har tillsammans med bl a Läns museet i Gävleborg genomfört en kultur- och odlingshistorisk granskning i området mellan Norra Dellen och Storsjön. Fäbodvallarna och dess värde har tidigare bara redovisats helt slumpmässigt. Riksantikvarieämbetet har kontaktats för att studera vindkraftens påverkan på fäbodvallarna. Föreningen anser, med stöd hos Riksantikvarieämbetet, att alla fäbodmiljöerna bör ses över för att eventuellt komplettera riksintresset för kulturmiljön. Gävleborgs fäbodförening vill att

Nordanstigs kommun begär att en fördjupat underlag tas fram för hela länet där de mest värdefulla miljöerna värda att bevara pekas ut.

Renbete

Frostvikens Norra Sameby lär ha tillgång till vinterbete inom kommunen. Ordförande i samebyn har uppgett att bete för närvarande inte bedrivs i området. Vindkraftsplanen bör trots allt utreda frågan om renbete eftersom frågan är komplicerad och eftersom renar kan finnas kvar i området.

Uppfattningar

Det är en missuppfattning att vindkraftens inverkan på landskapet framför allt är visuell. Markingreppen med stor påverkan på vattenflöden är irreversibla, inte minst i Nordanstigs kuperade terräng med myrar och öppna vatten. All inverkan på mark och vatten måste redovisas i plan.

Hänsyn måste tas till aspekter som speglingar i vatten och ljus nattetid. Vindkraftverken har sådan storlek att de konkurrerar med andra befintliga landmärken och byggnader av symbolvärde. Denna fråga är mycket viktig i arbetet med vindkraftsplanen.

Kostnader och vinster

Driftskostnader för stora vindkraftsanläggningar i skog är okända p g a bristande erfarenhet. Innan exploatering bör även kostnader för demontering av verken och återställande av mark beräknas.

Skogsbränder

Den vanligaste skadan på vindkraftsverk näst havererade rotorblad är brand. Hundratals liter olja i systemet kan brinna länge. Erfarenhet av brand i skog saknas eftersom lokalisering av vindkraftverk i skog hittills undvikits. Räddningstjänsten har inte tillräckligt höga kranar för att släcka.

En annan komplikation är fjärrövervakningen av driften. Andra industrier har personal för underhåll tillgänglig direkt på plats, men så icke i vindkraftsindustrin. Ansvarsförhållandet mellan exploatör och markägare är dåligt utrett.

Andra problem med vindkraftsetablering i skog är skaderisker, bristfällig forskning, arbetsskydd som förbises, bristande tillsyn och underhåll, bristande kvalitetskontroll, nedfallande is mm.

Fastighetsrättslig oklarhet

När laga skifte utfördes gjordes undantag för det sk mulbetet vilket fortfarande ägs gemensamt. Ersättning för upplåtelse av mark för vindkraft bör därför vara skifteslagets gemensamma tillgång. Frågan bör behandlas av experter på fastighetsrätt. Kommunen bör ta initiativ till utredning om rättsläget och avvakta uttalande innan planen fastställs.

18. Hoglands Byalag, styrelsen, 13 september

Kräver att förslaget begränsad utbyggnad antas. Förslaget tillgodoser med råge det regionala planeringsmålet. Alternativet ger de minsta ingreppen i Nordanstigs unika natur och ger minst störningar med tanke på hälsa och säkerhet.

Vindkraften bör byggas med ett avstånd på minst 3 km till närmaste bebyggelse och samlas till så få områden som möjligt. Till skillnad från stadsbebyggelse kommer även ljudnivåer i storleksordningen 30dB(A) att upplevas som mycket störande när man är van vid att njuta av tystnaden i naturen.

Det bör även ligga i vindkraftsbolagens intresse att minimera störningarna. I kommunen finns utmärkta möjligheter att uppföra ett stort antal vindkraftverk i områden som ligger mer än 3 km från boende. Det är kommunens ansvar att så kommer att ske.

Hänvisar till Nordanstigs kommuns Vision 2020: "Attraktiv boendemiljö finns mitt i den vackra naturen, från kust till berg som vårdas ömt för framtida generationer."

19. Eoulus, 7 september 2009

Vindkraft producerar klimatvänlig el utan utsläpp av bl a växthusgaser och uppfyller flertalet av de 16 miljömål som Sveriges riksdag satt upp.

En översiktsplan ska ge kommuninvånare information och beslutsfattare underlag till beslut. Det är därför viktigt att författare till plantexten håller sig till relevant fakta och inte lägger in egna spekulationer. Eoulus anser därför att flera avsnitt i den beskrivande texten behöver omarbetas:

Buller

-Olika riktvärden skapar osäkerhet om vad som gäller. Tillägg bör göras att 40dB(A) är ett lämpligt riktvärde enligt Boverkets vindkraftshandbok.

-Påståendet att naturområden av intresse bör ha ett tillskott av ljud på 0 dB är egna värderingar.

-Det är irrelevant fakta att många sover med öppet fönster.

-Att beskriva avstånd till vindkraftsverk är inte avgörande, utan bättre att ange antal dB. Det är inte relevant att hänvisa till Tyskland då Sverige har andra bullerkrav. Svensk forskning hittas i "Människors upplevelse av ljud från vindkraftsverk" Rapport 5956, april 2009.

-Med hänvisning till ovan nämnda rapport ligger 40dB(A)-nivån från en grupp om tre vindkraftverk i Nyvallsåsen på ca 600 meter. En tabell med exempel på avstånd och dB(A)antal och hur många som störs inom dessa, skulle ge kommuninvånare och beslutsfattare en bra inblick i vindkraftens påverkan. En jämförelsetabell bör läggas till för att ge en förståelse om vad olika ljudnivåer kan jämföras med.

Lågfrekvent buller

Enligt Naturvårdsverket finns idag inga studier som visar att lågfrekvent ljud från vindkraftverk innebär någon fara för närboende.

Turism

Undersökningar från England drar slutsatsen att påverkan på turismen är liten och även kan ha positiv inverkan. Vindkraftverken kan i sig utgöra besöksmål för turister, såsom Vindkraftens Dag i Bergkvara utanför Kalmar och Näsudden på Gotland.

Landskapsbild

-Vid beskrivning av hur vindkraftverk upplevs bör neutrala ord väljas. "Störs" kan tolkas som något negativt. Vissa tycker att vindkraftverk är fula medan andra tycker de är vackra och står för något positivt.

-I avsnittet "avståndsstudie" visas flera fotomontage. Fotografier som visar att vindkraftverken ibland döljs bör läggas till.

Vindkraft och hållbar utveckling

-Vindkraften lämnar inga spår efter sig i landskapet efter demontering. Detta är en stor fördel jämfört med andra energiproduktioner.

-Sverige har som mål att öka den förnybara energiproduktionen och därigenom fasa ut den fossilbaserade energiproduktionen. Genom att människan bygger vindkraftverk minskar behovet att ta upp kolet. Plantexten innehåller egna tolkningar om förhållandet vindkraftsutbyggnad-globala co2-utsläpp.

Miljömål

Alla berörda miljömål ska behandlas, även de som vindkraften uppfyller på ett positivt sätt. Exempelvis är vindkraften generellt positiv för den biologiska mångfalden eftersom den minskar försurningen och övergödningen samt minskar växthuseffekten.

Nollalternativet

Det bör inte vägas in i nollalternativet att det byggs vindkraftverk i andra kommuner. Hur kan man förutsätta att det byggs i andra kommuner?

Fastighetsvärde

Att fastighetsvärdena minskar med upp till 30% är spekulationer. En undersökning från Oxfords universitet på 1000 hushåll inom 8 km från två vindkraftsparker, konstateras inga prisfall.

20. Nordex Sverige AB, 14 september 2009-09-21

Bolaget har inkommit med ansökan hos Miljöprövningsdelegationen om att få anlägga upp till nio moderna vindkraftverk på Månberget öster om Jättendal.

Planförslaget har generellt en mycket negativ attityd mot vindkraft över huvudtaget. Många antaganden och tyckanden i förslaget saknar förankring och stämmer inte överrens med de senaste forskningsrönen som tagits fram av bland annat Vindval. Omdiskuterade och kontroversiella källor används där det finns en betydligt större och bredare förankring för motsatt uppfattning.

Nollalternativen som har angivits är orimliga då de inte anger konsekvenser av att vindkraft inte byggs ut, t ex fler utbyggda älvar, fler kärnkraftverk och mer förbränning av fossila bränslen.

Nordex förordar Månberget öster om Jättendal som plats för vindkraft. Lämpliga platser ska väljas i enlighet med lokaliseringsprincipen enligt Miljöbalken. I Nordanstigs kommun finns tre områden med årsmedelvind på 8-8,5 m/s. Månberget är ett av de största. Att det finns andra riksintressen och skyddade områden ska inte automatiskt förhindra planer på verksamhet, utan en prövning med sakliga argument får göras.

Nordex vill framhålla att attityder gentemot vindkraft tenderar bli mer positiv ju mer information som erhålls och ju fler vindkraftverk som byggs. Flera projekt visar detta, t ex Nystedt i Danmark. Massiva demonstrationer genomfördes i planeringskedet mot de 72 verken som skulle placeras i havet en mil från strandlinjen. Efter att bygget har parken blivit så populär att man bytt byns namn efter vindkraften.

21. Holmen AB

Koncernen är markägare i Nordanstigs kommun och vill gärna se en möjlighet till mer vindkraft i Nordanstigs kommun. Förslagen är väl presenterade med

god dokumentation av varje delområde. Anser att det är positivt att kommunen tagit fram egna förslag på vindområden och inte bara följt Energimyndighetens riksintresseområden.

Holmen anser att alternativen begränsad utbyggnad respektive begränsad utbyggnad + riksintresseområden är de mest intressanta ur exploateringssynpunkt och med hänsyn till eget fastighetsintresse. Boende i Knoppe och Ilsbo kan dock komma att uppleva en tydlig förändring i sin närmiljö, något som kan uppfattas som negativt. Nollalternativet och maximal utbyggnad ses inte som aktuella.

Anser att delområdena borde rangordnas efter hur kommunen ser på turordning för exploatering. Det ger klara signaler till berörda parter, långsiktighet och förenklad hantering över kommungränserna.

22. Esa Honkasalo m fl, Kite, 7 september 2009

Vindkraften är en bra kraftkälla om den placeras rätt. Det är märkligt att alternativen i samrådshandlingen ser ut som de gör med tanke på kommunens intentioner om att vara en plats för trivsamt boende, företagande, rekreation och turism. I Kite kommer man efter en vindkraftsutbyggnad i princip bo i en vindkraftspark. Det framgår tydligt av handlingarna att Kite kommer drabbas av buller, skuggning och nattligt ljus. Vi lever bara ett liv och tänker inte "stå ut" eller "vänja oss" vid "lite buller".

Kite har det senaste decenniet utvecklats från en utdöende bygd till en i allra högsta grad levande by med många invånare. Jordbruk och företagande lever igen. Känner sig sviken av de folkvalda som tänker på ett litet fåtal markägares och projektörers påtryckning.

Kräver att kommunen antar alternativet om begränsad utbyggnad som med råge uppfyller det nationella planeringsmålet om vindkraftsutbyggnad.

23. Ruth Gahn, Yttre, 13 september 2009

Äger en fastighet som beräknas hamna inom närområdet till en planerad vindkraftspark. Behovet av en lugn och naturskön plats, var avgörande för att återvända till Nordanstig. Kommunens planer har väckt bestörtning. De presenterade förslagen känns som ett kraftigt intrång i människors boendemiljöer. Detta ställs mot Vision 2020 där man konstaterat hur viktigt det är att värna om miljön och att vårda Nordanstigs vackra och många gånger unika natur. Det är dessutom oroande att kommunalrådet vid en

personlig kontakt inte verkar veta vad han tycker om vindkraftsutbyggnad. Hävdar med bestämdhet att det inte ska byggas några vindkraftverk i Yttre-Kitte området.

24. Ingegerd och Kjell Berggren, 10 september 2009

I närheten av Orrsjöns östra strand har man hittat sitt paradiset där skog och sjö ger närhet till både djur, bär och svamp. Enligt vindplanen är landskapstypen ”mycket känslig”. Vid en eventuell utbyggnad på Ulvberget skulle det egna huset hamna ca 500 meter från gränsen till ett vindkraftsområde. Med tanke på säkerhetszoner på 400 meter och påverkansområden på 1,5 respektive 3 km, kommer det upplevas som obehagligt av att vistas i skogen och därmed starkt begränsa vardagslivet. Nollalternativet förordas med tanke på de i vindplanen beskrivna konsekvenserna. Det förutsätts att kommunen tar sitt fulla ansvar för invånarnas hälsa och livsmiljö.

25. Sten-Olof Kardell m fl, Jättendal, 15 september 2009

Äger och driver en fastighet som ligger på Månberget. Tidigare var detta utpekad som riksintresseområde för vindkraft men det har av någon konstig anledning tagits bort i vindplanen. Området uppfyller fortfarande i högsta grad Energimyndighetens kriterier. Utbyggnaden skulle nämnvärt öka förutsättningarna för att jobba kvar på orten. Utveckling är att föredra framför avveckling. De negativa effekterna av vindkraft såsom sänkta huspriser, kraftigt sänkt livskvalitet mm är kraftigt vinklade i samrådshandlingen. Vid samtal med boende på flera ställen där vindkraft finns, har detta inte kunnat bekräftas. Krav ställs på att Månberget åter tas med som vindområde i översiktsplanen och ges samma förutsättningar som andra tilltänkta projekt.

26. Patrik Hedman m fl, namnlistor med 127 underskrifter

Är för utveckling i Jättendal och stödjer vindkraftprojektet Månberget eftersom det genererar pengar till bygden. Uppfyller Energimyndighetens kriterier. Området ska därför tas med i översiktsplanen.

27. Stefan och Maria Bergman, Stockholm, 7 september 2009

Har långt framskridna planer på att bygga nytt och flytta permanent till Orrsjöns östra strand. Kommunens slogan ”Rikt liv i samklang med naturen”

har varit en mycket stor attraktion. Nu tvekar man till att bygga nytt vid gården som ligger ca 500 meter från vindkraftsområdet Ulvberget. Känner stark rädsla för att gå i närheten av vindkraftverk under vinterhalvåret med tanke på isbildning. Kommunen har skyldighet att tillse invånarnas fysiska och psykiska hälsa. Detta går stick i stäv med en vindkraftsutbyggnad. Sommaren 2009 beviljades 12,65 miljoner för forskning om vindkraftens påverkan på människor, renar, fåglar och fiskar. Det vore logiskt att avvakta denna forskning.

Förordar nollvision av vindkraftverk i Nordanstigs kommun.

28. Björn Lithner m fl, Yttre, 9 september 2009

Har långt gångna planer på att starta butik och café i Yttre med 1-2 årsarbetare. Den vidunderliga utsikten över Kittesjön och de blånande bergen är en helt väsentlig del för genomförandet. Vår affärsidé och andra spirande idéer ute i byarna kommer att påverkas negativt av den planerade vindkraftsparken. Den absolut största tillgången i Nordanstig är lugn och ro och fina omgivningar.

Det är mycket viktigt med rak och tydlig information till Nordanstigsborna så att de får möjlighet att tycka till. Det har gått ut brev till berörda markägare, men det blir en skev bild om bara de får tycka till. Sätt in annons i Nordanstigsbladet. Gör fotomontage så att folk kan bilda sig en egen uppfattning.

Motsätter sig inte alls vindkraft, men att bygga ett jätteindustriområde vid Kitte/Söderåsen är inte att värna om miljön. Det finns andra områden för vindkraft i Nordanstig som inte alls har samma påverkan på befolkningen. Kräver att bygglov för Kitte/Söderåsen inte beviljas.

29. Bo Hjelm m fl , namnlistor med 107 underskrifter

Kräver att förslaget begränsad utbyggnad antas. Förslaget tillgodoser med råge det regionala planeringsmålet. Alternativet ger de minsta ingreppen i Nordanstigs unika natur och ger minst störningar med tanke på hälsa och säkerhet. Hänvisar till Nordanstigs kommuns Vision 2020: "Attraktiv boendemiljö finns mitt i den vackra naturen, från kust till berg som vårdas ömt för framtida generationer."

30. Linnéa Engberg-Henricsson, Solna, 13 september 2009

Äger fritidshus i Nordanstigs kommun. Uppskattar lugnet i sommarstugan. Anser att högst 17-20 vindkraftverk ska byggas i Nordanstigs kommun, sedan bör det nog utvärderas hur miljö och människor påverkas.

31. Katarina Henriksson och Gustav Hedström, Umeå, 13 september 2009

Äger fritidshus i Nordanstigs kommun. Uppskattar lugnet i sommarstugan. Anser att högst 17-20 vindkraftverk ska byggas i Nordanstigs kommun, sedan bör det nog utvärderas hur miljö och människor påverkas.

32. Anders Persson, Gävle, 13 september 2009

Äger en fastighet i Fiskvik. Emotsätter sig den planerade utbyggnaden då vindkraften på eller intill det egna skogskiftet skulle omöjliggöra skogsarbete och rekreation. Fick höra talas om vindkraftsplanen först den 12/9. Ifrågasätter om detta är demokrati eftersom han inte informerats tidigare.

33. Gudrun och Arne Holmberg, Gammelsträng, 15 september 2009

Angående det planerade byggandet av 81 vindkraftsverk på norra sidan av Norra Dellen:

Har köpt fastighet intill Brännåsens fäbodan för att starta verksamhet med inriktning på vandringar, retreat, stjärnskådning och kurser i skogsmiljö. Tystnad, mörk stjärnhimmel och ostörd natur är mycket viktiga ingredienser. Avvaktar nu beslut om vindkraftens antal och placering eftersom det är helt avgörande för om det går att realisera verksamhetsplanerna. I vindkraftsarbetet bör hänsyn tas till Läns museets utredning om kulturhistoriskt värdefulla miljöer, däribland Brännåsens fäbodan. Har läst forskning av Eja Pedersen om att störning kan ske långt under gränsvärdet 40dB(A), särskilt på landsbygden där det knappt finns annat bakgrundsljus. Oroar sig för störningen av landskapsbild, framför allt på kvällar och nätter p g a hinderbelysning.

Den planerade Norrhälsinge vindkraftspark blir en av Sveriges största landbaserade anläggningar, förlagd till den 90 miljoner gamla Dellenkratern väl synlig från hela Dellenbygden. Den planerade utbyggnaden berör även Nordanstigs kommun.

34. Jonny Berggren, Tyresö, 15 september 2009

Är delägare i gård vid Orrsjön. Är helt emot etablering av vindkraft på Ulvberget och i Nordanstigs kommun över huvud taget. Det går stick i stäv med kommunens slogan "Rikt liv i samklang med naturen".

Vindkraftsetablering skulle ge oåterkallelig inverkan på natur och miljö, vilket är kommunens största tillgång. Etablering av vindkraft ger inga fördelar vare sig för permanent- eller fritidsboende, förutom för det fåtal som kan få ekonomisk vinning.

35. Christina Kollin, Yttre, 10 september 2009

Förordar begränsad utbyggnad.

36. Dickie Forstall m fl

Anser att endast utbyggnad som uppfyller de regionala miljömålen motsvarande 17-25 vindkraftverk i Nordanstig antas. Detta motsvarar som mest delområde 1 och eventuellt delområde 2 och 3 i alternativet begränsad utbyggnad. Annars riskerar många boendemiljöer förstöras och Nordanstig får offra mycket mer än man vinner.

37. Victoria Engberg, Västerås, 14 september 2009

Är förespråkare för "bra" el och tycker det är en god idé med vindkraft. Har fått obekräftade uppgifter att 17-25 verk skulle försörja kommunen. Hur kan då kommunen överväga uppsättningen av så många som 200 vindkraftverk? Är en ung tjej som ursprungligen kommer från Fiskvik, men som för närvarande bor i Västerås. Är stolt över sin hembygd och vill en dag kunna vända hem igen. Men med 200 vindkraftsverk inpå knuten kanske det kommer finnas en annan plats som är bättre för att slå sig ner på.

38. Reinor Andersson, Näsviken, 15 september 2009

Är markägare och ordförande i Norrdellsvägarnas SFF. Anser att Norrhälsinge Vindkraftspark går utmärkt att kombinera med nuvarande mekaniserade skogsbruk i området. Modernt skogsbruk är mycket beroende av bra framkomlighet för maskiner och arbetskraft. Vindkraftssatsningen innebär att de befintliga vägarna kommer att rustas till högre standard och att de kommer att plogas under vinterhalvåret, något som inte sker i nuläget. Även tillgängligheten för jakt och det rörliga friluftslivet ökar.

Det är positivt att man genom mark och vägar kan bidra till ett nationellt intresse som att ersätta importerad fossil energi. Det är svårt att hitta ett

annat energislag som har mindre påverkan på natur och människor än vindkraften. Det är viktigt att Norrhälsinge Vindkraftspark inte begränsas i omfattning utan att alla goda vindlägen utnyttjas.

39. Stefan Persson, Gävle, 15 september 2009

Vill inte ha vindkraftverk i Nordanstig. För att ersätta kärnkraftverket i Forsmark skulle man behöva bygga upp till 42000 vindkraftverk. Men egentligen går det aldrig att bygga tillräckligt många vindkraftverk för att bli självförsörjande, eftersom man alltid måste ha backup från kärn- och kolkraft. Det finns personer som tror att de gör en stor insats för miljön när de röstar för vindkraften. Men hur fin kommer Nordanstigs kommun vara med så många vindkraftsverk? När man ändå inte kan sluta med annan energitillverkning, varför då förstöra natur och djurliv? Ta inte ett beslut bara för att någon är rädd för vad andra politiker runt om i Sverige ska tycka.

40. Göte och Gunhild Andersson, Ilsbo, 12 september 2009

Vill ej ha störande vindkraft vid sommarstugan vid Bjärtsjön, Ilsbo. Är oroliga för källvatten, djur och miljö.

41. Magnus Johansson, 12 september 2009

Är för vindkraft.

42. Anna Nilsson, 12 september 2009

Är för vindkraft.

43. Kajsa Pålsson och Hans Nilsson, 12 september 2009

Är självklart för vindkraft. Hur ska Sverige sluta bygga ut kärnkraften om man inte satsar på vindkraft?

44. Anna Greta Johansson, 12 september 2009

Är positiv till vindkraft. Det är det renaste man kan få. Tycker inte att det förstör vyerna.

45. Ingemar Nilsson, 12 september 2009

Är för utbyggnad av vindkraft.

46. Lennart Johansson, 12 september 2009

Är positiv till vindkraft.

47. Tommy Lundin, 12 september 2009

Förespråkar alternativet begränsad utbyggnad. Annars blir det för mycket störning på miljön.

48. Elisabeth Engberg, 12 september 2009

Förespråkar begränsad utbyggnad, d v s 15-25 vindsnurror placerade på platser där natur, miljö och människors intressen tas tillvara.

49. Maria Löfling, 12 september 2009

Säger ja till vindkraft i Nordanstig. Det är nödvändigt att tänka på miljön när man har barn som ska växa upp i kommunen. Vindkraftsutbyggnad genererar vindkraftintäkter mm.

50. Fredrik Råbom m fl, 12 september 2009

Ja till vindkraft.

51. Oläslig underskrift, 12 september 2009

Ja till vindkraft.

52. Oläslig underskrift

Ur Nordanstigs Vision: Attraktiv boendemiljö finns mitt i den vackra naturen från kust till berg, som vårdas ömt för framtida generationer." Att bygga 160 meter höga vindkraftverk, vägar genom orörda skogsområden, att leva med ljudet från de enorma fläktarna och ljuset på natthimlen. Är det att "ömt vårda för framtida generationer"? Om Nordanstigs kommun vill ha kvar sin vision måste planerna på utbyggnad av vindkraft sansas betydligt.

53. Utan namn, 12 september

Vindkraft är ok, men inte nära bebyggelse

54. Mikael Näslund, 12 september 2009

Undrar varför området för naturvård och riksintresse för naturvård vid Älvåsen i Hassela är så stort tilltaget. Där finns mest hyggen och vanliga ungsskogar. Det intressanta området är redan avsatt som Älvåsens naturreservat.

55. Lars Nord, Nordanstig, 14 september 2009

Anser att det är positivt att Norrhälsinge Vindkraftspark byggs. Detta bidrar till en miljövänlig energiproduktion som innebär liten påverkan på natur, människor och omgivning. Samtidigt bidrar det till att ersätta beroendet av importerad fossil energi. Anser att en utbyggnad kommer ge mer arbetstillfällen, gynna kommunen och dess invånare ekonomiskt, bidra till att vägar rustas till högre standard och ökar tillgängligheten till markerna. Det är viktigt att goda vindlägen utnyttjas fullt ut.

56. Linn Ahnfeldt m fl, namnlista med 7 underskrifter

Kräver att förslaget begränsad utbyggnad antas. Förslaget tillgodoser med råge det regionala planeringsmålet. Alternativet ger de minsta ingreppen i Nordanstigs unika natur och ger minst störningar med tanke på hälsa och säkerhet. Hänvisar till Nordanstigs kommuns Vision 2020: "Attraktiv boendemiljö finns mitt i den vackra naturen, från kust till berg som vårdas ömt för framtida generationer."

57. Ulf Persson, Söderåsen, 14 september 2009

Anser att det bara är förslaget begränsad utbyggnad som är tänkbart om Vision 2020 ska vara värt något. Alla andra förslag kommer att ge stora störningar och rekreation i skog och mark starkt begränsas i stora delar av kommunen.

Efter samrådsmötet 2/9 när undertecknad fick insikt i vad som håller på att beslutas, har han varit ute med namnsamlingslistor. 48 namn på en helg och endast 2 som inte skrev p g a att de ville uttrycka sig i andra forum.

Tror att vindkraften upplevs som mycket störande på 1,5 km i skogsbygd eftersom landskapet i övrigt är så tyst, men att mycket av störningarna försvinner vid 3 km.

Uppmanar politikerna att ta det försiktigt med vindkraftsutbyggnaden så att man inte kommer på kollisionskurs med kommuninvånarna såsom redan gjorts i frågan om VA i Sörfjärden.

58. Kjell Kjensmo, Nordanstig, 14 september 2009

Anser att det är positivt att Norrhälsinge Vindkraftspark byggs. Detta bidrar till en miljövänlig energiproduktion som innebär liten påverkan på natur, människor och omgivning. Samtidigt bidrar det till att ersätta beroendet av importerad fossil energi. Anser att en utbyggnad kommer ge mer arbetstillfällen, gynna kommunen och dess invånare ekonomiskt, bidra till att vägar rustas till högre standard och ökar tillgängligheten till markerna. Det är viktigt att goda vindlägen utnyttjas fullt ut.

59. Börje Blank m fl, namninsamling med 39 underskrifter

Kräver en begränsad utbyggnad av vindkraft. Alternativet tillgodoser väl de regionala planeringsmålen vilket motsvarar 17-25 vindkraftverk i kommunen. Vindkraften bör byggas med ett avstånd på minst 3 km till närmaste bebyggelse och samlas till så få områden som möjligt. Till skillnad från stadsbebyggelse kommer även ljudnivåer i storleksordningen 30dB(A) att upplevas som mycket störande när man är van vid att njuta av tystnaden i naturen.

Det bör även ligga i vindkraftsbolagens intresse att minimera störningarna. I kommunen finns utmärkta möjligheter att uppföra ett stort antal vindkraftverk i områden som ligger mer än 3 km från boende. Det är kommunens ansvar att så kommer att ske.

Hänvisar till Nordanstigs kommuns Vision 2020: "Attraktiv boendemiljö finns mitt i den vackra naturen, från kust till berg som vårdas ömt för framtida generationer."

60. Bengt Råbom m fl, Bergsjö, 11 september 2009

Stödjer Eoulus Vinds bemötande av samrådshandlingen till 100%. Anser att Nordanstig behöver vindkraft.

61. Kenneth Engberg m fl, 13 september 2009

Anser att det ska byggas högst 17-20 vindkraftverk i kommunen och sedan ska det noga utvärderas hur miljö och människor påverkas.

62. Mattias Nilsson m fl, namninsamling med 13 underskrifter

Anser att det ska byggas högst 17-20 vindkraftverk i kommunen och sedan ska det noga utvärderas hur miljö och människor påverkas.

63. Bengt-Erik Sjölander, Ungrick, 14 september 2009

Anser att det ska byggas högst 17-20 vindkraftverk i kommunen och sedan ska det nog utvärderas hur miljö och människor påverkas.

64. Anna-Greta och Ivar Henriksson, Hamre, 14 september 2009

Anser att det ska byggas högst 17-20 vindkraftverk i kommunen och sedan ska det nog utvärderas hur miljö och människor påverkas.

65. Sven Olsson, Nordanstig, 14 september 2009

Anser att det är positivt att Norrhälsinge Vindkraftspark byggs. Detta bidrar till en miljövänlig energiproduktion som innebär liten påverkan på natur, människor och omgivning. Samtidigt bidrar det till att ersätta beroendet av importerad fossil energi. Anser att en utbyggnad kommer ge mer arbetstillfällen, gynna kommunen och dess invånare ekonomiskt, bidra till att vägar rustas till högre standard och ökar tillgängligheten till markerna. Det är viktigt att goda vindlägen utnyttjas fullt ut.

66. Bengt Widenfalk, Nordanstig, 14 september 2009

Anser att det är positivt att Norrhälsinge Vindkraftspark byggs. Detta bidrar till en miljövänlig energiproduktion som innebär liten påverkan på natur, människor och omgivning. Samtidigt bidrar det till att ersätta beroendet av importerad fossil energi. Anser att en utbyggnad kommer ge mer arbetstillfällen, gynna kommunen och dess invånare ekonomiskt, bidra till att vägar rustas till högre standard och ökar tillgängligheten till markerna. Det är viktigt att goda vindlägen utnyttjas fullt ut.

67. Curt-Ingvar Hamrén, Norrbobyn, Hudiksvall, 15 september 2009

Är markägare i Hudiksvalls kommun. Anser att Norrhälsinge Vindkraftspark går utmärkt att kombinera med det mekaniserade skogsbruket i området. Nya vägar kommer att öka tillgängligheten för maskiner och arbetskraft, detta gäller även för jakten då fler älgpass blir tillgängliga och uttransporten av kött förenklas.

Tror att det finns möjlighet att förena vindkraft och människors behov av kontemplation.

Markägare kommer genom arrendeavtal erhålla viss procent av intäkten. Pengar som kommer att investeras i den lokala ekonomin.

Det torde vara svårt att hitta ett annat energislag som har mindre påverkan på natur och människor. Är positiv till Norrhälsinge Vindkraftspark om det planerade projektet håller måttet vid miljöprövning.

68. Göran Krohn, Bergsjö, 15 september 2009

Vindens kraft är en ren energikälla som finns tillgänglig även i Nordanstig och bör tas tillvara på de platser där det är lämpligt. Mitt remissförslag är begränsad utbyggnad. Även vindkraftsalternativen inom Jättendal som tagits fram av några aktörer bör finnas med i underlagen för planeringen.

69. Signhild Edström, 13 september 2009

"Nordanstig Naturligtvis? Jag är inte övertygad om det stämmer längre! det är alldeles beroende på vad kommande beslut blir.

I Nordanstig kan du skapa det liv du vill. Här finns valfrihet, närhet till natur och människor, fantastiska möjligheter till aktiv fritid och ett rikt kulturliv. Attraktiv boendemiljö finns mitt i den vackra naturen, från kust till berg som vårdas ömt för framtida generationer.

Kommer kommunens vision att kvarstå?

Inte om alla eller flertalet av riksintresseområdena byggs ut med vindkraft då förändras karaktären på landskapsbilden i princip hela kommunen och då får vi nog skapa andra visioner.

Vilka blir hörd i frågan? kommer ett ca 100 tal skogsbönder bestämma för ca 9000 andra kommuninnevånare?

Det kan faktiskt bli att vi riskera att Nordanstig missar sin attraktionskraft för rekreation och friluftsliv om vindkraft i ständig rörelse och oljud får riskera störa friluftslivet som mest.

Vindkraften kommer att bli dominerande och kommer att vara det som drar blickarna till sig.

Boende i kommuner med hög ljudnivå från till exempel stadsmiljöer som valt Nordanstig som rekreationsort på grund av lugnet och förväntad tystnad, kan tänkas välja andra kommuner att tillbringa sin rekreationstid på.

Vi riskerar att kommunmedborgare flyttar när livskvalitén vi mest värdesätter försvinner.

Planerar vi för en kommande spökkommun med tomma övergivna hus och gårdar?

Skall vi ändå bo i buller kan vi lika väl välja storstan och få ett rikt aktivitets utbud istället.

Från vissa platser i Bergsjö kommer man att se vindkraftverk på avstånd och orter som Älgered, Knoppe och Annsjön kommer verken att vara påtagliga och de kommer att synas från flera riktning. Risk för skuggbildningar under vissa tider på året och verken kan också uppfattas som dominerande. I Ilsbo kommer man att se verken på ett avstånd 3 km i nordvästlig riktning. Vid byarna Kitte, och Hogland kommer också vindkraftverken att hamna på ett avstånd på ca 3 km. Ett avstånd på ca 400 meter från verken kommer det finnas risk för att is eller delar från rotor bladen faller ner. Trådlös telekommunikation kommer få mera störningar än i dag.

Många människor kommer att känna sig störda och utsatta för skuggeffekter, reflexer och blinkljus. Risk finns för sömnstörningar och försämrad rekreation, bullerstörda och även infraljudet kan leda till hälsoproblem.

Vadå? vill vi utsätta boende kommunmedborgare i dessa områden detta? Energikällan är bra för sig men det gäller att tänka till här, hur många behöver kommunen?

Brännåsen

Total yta: 5,5 km². Motsvarar 17 teoretiska vindkraftverk om hela områdets yta utnyttjas. Brännåsen ligger mindre 1,5 - 2 kilometer söder om Knoppe och drygt 3 kilometer norr om Älgered. Området ligger mitt emellan två stamledning. Inom 3 kilometer ligger del av ett intresseområde för kulturmiljö.

Inom detta riskområde har jag min stuga vid Västängstjärn där jag är så mycket jag kan för att få vara med tystnaden. I dag vet jag att vindsnurrorna kommer att höras dit men jag vet inte om jag blir tvungen att sälja pga. att jag inte får min tystnad. Värdet på stugan kommer inte att vara detsamma med oljudet. Kommer jag att få skadestånd av kommunen eller finns det någon försäkring som räddar värdet jag mister?..... "

70. Carita Lundstedt, Söderåsen, 14 september 2009

Vindkraftverk var en självklarhet för mig men desto mer jag blir insatt vad det innebär desto tveksammare blir jag. Jag har samtalat med människor i kommunen, samlat fakta och läst om vindkraftverk på nätet, läst Samrådshandlingen 2009-07-01 Vindkraft i Nordanstigs kommun Tillägg till översiktsplan 2004.

Jag tycker att vindkraftverken kommer att förfula natur och – skogsmiljön. "Ett tivoli" dygnet runt med buller, blinkande lampor och rotor blad som snurrar ute i skogen. Det passar inte. Jag bor i Söderåsen för tystnaden, lugnet både för hörseln och ögat och så vill jag att det ska förbli. Söderåsen 5:11 är både min bostad och min arbetsplats- egenföretagare sedan 32 år tillbaka-. Jag är textil hantverkare och planerar i framtiden – som ett led i företagets utveckling – att ha kurser "hemmavid" ute i naturen, ex växtfärgning, insamling av växter, vandringar i naturen och studera växter och lära om dess egenskaper, övernattnig, tältning, typ en kulturhistorisk kurs i skogsmiljö, både för barn och vuxna, pensionärer, och personer med funktionsnedsättning etc. Där deltagarna får umgås och skapa något tillsammans och lära utav och byta erfarenheter med varandra, en social samvaro med skapande i centrum i lugn och ro i sin egen takt i naturen och tillsist känna vördnad inför naturen och allt vad den har att ge oss både själsligt och kroppsligt och komma ner i varv. Kursen har även ett rekreationssyfte.

Vindkraftverk skulle förstöra hela konceptet.

Jag var på samrådsmötet den 2 september och lyssnade. Intressant möte som gav mig mycket nytt och som kickade igång något i mig, en tankeprocess och handlingskraft. Jag tycker Sam och Pär har gjort ett bra jobb och presentationen var bra genomförd. Men jag tycker att informationen kunde ha varit bättre från politikerna. Jag tycker att varje hushåll i Nordanstig skulle få ett utskick i brevlådan om de kommande vindkraftsparkerna. Det är ett mycket viktigt beslut att ta och kommer att påverka oss boende lång tid framöver, Det kommer att bli ett stort ingrepp i naturen på alla plan där både människor, djur och miljö berörs. Om jag förstod det hela rätt så verkade flera vara positiva till vindkraftverk i Älgered än i Kitte/Söderåsen Så varför inte bygga vindkraftverken i Älgered i stället om de flesta är positiva och om det är OK från alla inblandade parter, myndigheter etc.

Jag vill absolut inte ha vindkraftverk "inpå knuten", fruktansvärt! Vindkraftverken kommer att bli enorma med tanke på vindkraftverkens storlek, längden 150 m och rotorbladen 100 m i diameter + höjden de ska stå på. De kommer att höras. Jag bor i ett tyst område. På sommaren sover jag med fönstret öppet, annars blir det för kvavt. Jag kan höra bilar, däckens ljud när de far till och från Krabbtjär. Jag hör musik från Jankens – de få gånger det är dans där -, biltrafiken på

Bergsjövägen, hundar som skäller i byn. Men det gör ingenting alls. Jag bryr mig inte. Det är ibland och det är ljud och läten som hör till landsbygden. Ljud från vindkraftverk blir dygnet runt, år ut och år in under lång tid framåt. Det kommer att höras här, för det är så tyst och lyhört där jag bor. Här ekar ljuden mellan bergen.

Enligt Svenska vindbolagets AB:s bygglovsansökan kommer jag att få 1,2 km till närmaste vindkraftverk. Det accepterar jag inte! Det är alldeles för nära!! Bygg vindkraftverken så långt från bebyggelse det bara går. Vad är egentligen fördelen med att bygga så nära bebyggelse? Är det en ekonomisk fråga? Tex att det redan finns befintliga vägar etc.? Eller vadå? Det regionala målet är 17 – 25 stycken i Nordanstigs kommun varför måste det ändå byggas flera vindkraftverk? Är det för att gynna markägare så det blir mera skatteintäkter för kommunen? Ni kan väl inte bygga vindkraftverk för att tillgodose markägarnas intresse och att ni politiker känner "vissa påtryckningar" från markägare och på kommuninvånarnas bekostnad!? Det är ohederligt och osolidariskt!! Vissa av markägarna varken bor eller arbetar här i kommunen. De kommer inte att bli drabbade som vi permanentboende.

Prioritera i stället invånarna och lyssna på dem! Det är flera av oss kommuninvånare som inte har mark än de som har det. Vilka vill flytta till en kommun som har vindkraft här och där? Nordanstig raggat folk på bland annat mässor i Europa för att flytta hit däribland Holländare. Det blir skatteintäkter det med, att Nordanstig är en attraktiv kommun att flytta till med fin natur. Jag tror inte att vindkraftparkerna drar hit några folk hellre tvärt om. Visserligen kommer det ge ett flertal arbetstillfällen i alla fall under uppbyggnaden men den tiden är begränsad och vem får jobben under utbyggnaden och efter ex. skötseln av vägar till vindkraftverken etc.? Blir det invånare i den här kommunen eller varifrån kommer arbetskraften? Vad händer om något vindkraftbolag går i konkurs? Visserligen är det grön el men det kostar ändå ganska mycket att bygga ett vindkraftverk.

Jag tror att en orörd natur, lugnet och tystnaden är framtiden för alla uppdaterade människor som ska vara på hugget nästan dygnet runt i vårt kommunikations – och mediasamhälle. Jag tycker att Nordanstig ska profilera sig som en kommun som värnar om kommuninvånarnas välbefinnande. En kommun som "tar hand om oss" kommuninvånare på landsbygden så att vi vill bo kvar och att fler vill flytta hit så att inte

landsbygden dör ut och även turister vill besöka och vistas i Nordanstig. Satsa på ekoturism för Nordanstig har en potential inte bara för vindkraftverk.

Det är vindkraftsbolaget Svenska vind AB som har gjort ansökningar om bygglov för vindkraftverk här i Kite/Söderåsen, 12 stycken vindkraftverk. Jag tycker att vindkraftsbolaget inte verkar seriöst i och me3d att de ansökt om bygglov så nära boende och ingen hänsyn har därmed tagits till oss angående påverkan av buller, blinkande lampor, synintrycket, skuggeffekter etc.

Tyvärr, så har jag tinnitus, vissa dagar är det bättre vissa sämre. När jag varit i Stockholm och kommer hem då är volymen högre i huvudet. Jag mår bäst av så lite ljud som möjligt och enligt rekommendationer. Hur högt kommer egentligen ljuden att bli från ett vindkraftverk och hur högt blir det av flera verk tillsammans? Jag kan leva med min tinnitus nu men hur kommer jag att påverkas av att ha ett monotont bakgrundsljud hela tiden, dygnet runt under en lång tid framöver? Kommer tinnitusen att förvärras? Och hur kommer vindkraftverkens blinkande lampor påverka en epileptiker?

Fastighetspriser, det säger sig självt att de går ned. Vem vill bo bredvid ett vindkraftverk? Det är en realitet bland annat i Danmark att fastighetspriserna gått ner och har i förlängningen lett till skadeståndskrav till fastighetsägarna

Politiker var försiktig, det här är oprövad mark, nyhetens behag.

Självklart ska Nordanstig vara en miljötänkande kommun, men till vilket pris?

Jag hörde på TV för någon vecka sedan att Fredrik Reinfeldt sade att även kärnkraften måste byggas ut. Hur mycket el ska vi producera i Sverige och exportera ut i världen, finns det någon köpare och återigen till vilket pris? I båda fallen blir det ingrepp i naturen, utbyggnad av älvar, vindkraft här och där. Varför måste även elproduktionen vara i överflöd, så som så mycket annat i vårt konsumtionssamhälle, varför kan vi inte nöja oss med att "lagom är bäst"? Det ska inte vara pengar som styr hela tiden, utan sunda förnuftet!

Efter genomgång av inkomna yttranden beslutade kommunstyrelsens den 22 september 2009 att

1. Riktlinjer för utställningsförslaget ska vara begränsad utbyggnad med vissa tillägg.
2. Minska de prioriterade områdena i Hassela för att i stället utöka med två nya områden, Ulvberget i Gnarp och Månberget i Jättendal.
3. Ställa ut förslaget på nytt samråd.
4. Höjden på vindkraftverken ska regleras och de får inte byggas närmare än 1,5 km från fast boende.

Under detta förnyade samråd har alla berörda möjlighet att lämna synpunkter på planen och dess innehåll. Därefter sammanställs synpunkterna och ett utställningsförslag utarbetas efter kommunstyrelsens riktlinjer och ställs ut för granskning under två månader. Därefter lämnas planen till kommunfullmäktige för antagande.

Sam Sandström